

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 93
van **CATHY COUDYSER**
datum: 11 januari 2016

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

Kunst in opdracht - Stand van zaken en plan van aanpak

Begin 2014 werden de pilootprojecten 'Kunst in Opdracht' gelanceerd. Vijf projecten moeten tegen 2017 kennis opleveren voor het beleid, de opdrachtgevers en het kunstenveld. Dit instrument, dat uitgewerkt werd door de Vlaamse Bouwmeester, beoogt een basis te leggen voor de verdere professionalisering van kunst in de publieke ruimte. Dat staat ook te lezen in de beleidsnota Cultuur 2015-2019. Zo werd als eerste stap in juni 2015 de Kunstcel van de Vlaamse Bouwmeester ondergebracht bij het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media (CJSM).

De Vlaamse overheid, het Departement CJSM, het Team Vlaams Bouwmeester en Kunstenpunt organiseerden eind vorig jaar een symposium 'Verbeelding en publiek domein. - Mogelijkheden van Kunst in Opdracht'. De participanten drukten er de duidelijke wens uit voor een gedragen langetermijnvisie voor Kunst in Opdracht in Vlaanderen. Opdrachtgevers, kunstenaars en bemiddelaars kunnen wel varen bij een aangepast beleids- en ondersteuningskader, zeker wat de begeleiding van het ontstaansproces bij kunstopdrachten betreft.

Aan het einde van het symposium werd de publicatie 'meer dan een object' van de Vlaamse Bouwmeester over de pilootprojecten verspreid. Naast een concreet beeld over het uitwerken en ten uitvoer leggen van de Pilootprojecten, beschrijft de publicatie enkele concrete toekomstpistes en suggesties voor beleid en praktijk.

1. Hoe gaat de minister aan de slag met de bevindingen en suggesties uit de publicatie 'meer dan een object' van de Vlaamse Bouwmeester?
2. Staat de minister achter de vraag voor een gedragen langetermijnvisie voor Kunst in Opdracht in Vlaanderen? Waarom wel/niet? Welke weg wil de minister bewandelen en welke timing stelt de minister voorop?
3. Welke stimulerende maatregelen onderneemt de overheid vandaag al om kunst in opdracht aan te moedigen of te faciliteren?
4. In de Beleidsbrief Cultuur 2015-2016 lees ik dat de minister zal onderzoeken hoe de kennisdeling en dienstverlening, wat kunst in de publieke ruimte betreft, gecentraliseerd zullen worden.

Kan de minister verduidelijken hoe hij dat wil realiseren? Welk plan van aanpak stelt de minister voorop?

5. Welke toekomstvisie of perspectieven ziet de minister voor de Kunstcel in de schoot van het departement CJSM ? Kan dit worden toegelicht? Heeft de minister hierover reeds een visie ontwikkeld?

ANTWOORD

op vraag nr. 93 van 11 januari 2016

van **CATHY COUDYSER**

1. De bevindingen en suggesties in de publicatie *Meer dan Object* zijn zeer waardevol. De experimentele methodes in elk van de vijf Pilootprojecten tonen hoe belangrijk het is om de dialoog tussen opdrachtgevers en kunstenaars te omkaderen met expertise van bemiddelaars of projectbegeleiders. En dat is exact waar ik de komende jaren een beleid wil rond voeren.

De verschillende suggesties die in het boek staan wil ik meenemen in het uitbouwen van een kader dat het mogelijk moet maken om alle betrokkenen in deze praktijk te sensibiliseren, te informeren, en te ondersteunen. Ik heb het concreet over de suggesties om bij het sensibiliseren van opdrachtgevers ook in te zetten op het potentieel bij steden en gemeenten, de suggestie om expertise-uitwisseling te stimuleren en deel te nemen aan een Europees expertisenetwerk, de aanbeveling om de bestaande percentageregeling in principe te behouden al is een evaluatie wel aan de orde - daar ga ik straks op in - en om, net zoals in andere Europese landen gebeurt, ook ruimte te creëren voor een begeleidende instantie die kennis verzamelt en begeleiding organiseert. Ook de suggestie om het innoveren aan te moedigen via een impulsbeleid wil ik een plaats geven in mijn beleid. Ik sluit bijvoorbeeld niet uit dat we na afronding van deze eerste serie Pilootprojecten een vervolgtraject starten, of minstens een gelijkaardig instrument ontwikkelen om voorbeeldprojecten van diverse soorten opdrachtgevers in the picture te zetten. Al deze elementen zullen aan bod komen in de langetermijnvisie die ik in het komende jaar wil uittekenen.

2. Uiteraard sta ik achter de vraag naar een langetermijnvisie, en is het belangrijk dat deze ook effectief gedragen is, daarom wil ik dit in overleg tot stand brengen. De weg die ik daarvoor wil bewandelen bestaat uit twee sporen. Het eerste spoor bestaat uit het opstarten van een aantal werkgroepen met zowel experts, kunstenaars als opdrachtgevers om hun kennis en visie over diverse thema's van de praktijk in kaart te brengen. Een tweede spoor bestaat uit een grondige doorlichting en evaluatie van het huidige percentagedecreet. Deze twee sporen zullen elkaar een paar keer kruisen, aangezien de doorlichting ook gebruik zal maken van input en feedback uit de werkgroepen.

Deze doorlichting lijkt me cruciaal om de koers voor de toekomst uit te zetten, om twee redenen. Dit jaar bestaat het decreet 30 jaar, dat leek me een goed moment voor een terugblik. Ik wil weten wat het heeft opgeleverd, welke budgetten zijn geïnvesteerd, of de beleidsdoelstellingen van destijds zijn gerealiseerd en welke effecten het heeft gehad op zowel artistiek als maatschappelijk vlak. Daarnaast wil ik ook nagaan waar verbeteringen mogelijk zijn en welke pistes er zijn om zaken eventueel anders aan te pakken. Op die manier hoop ik op een geïnformeerde en gefundeerde manier tot een langetermijnvisie te komen waarin de verschillende ondersteuningsvormen zoals het percentagedecreet maar ook instrumenten voor een impulsbeleid, de omkadering en dienstverlening vanuit de Vlaamse overheid en de rol van het netwerk de juiste plaats kunnen krijgen.

Ik hoop met de werkgroepen te kunnen starten na de paasvakantie. Eerst moet er een round-up gebeuren van al het materiaal dat nu voorhanden is, waaronder het onderzoek uit 2010 ('IXIA-rapport'), de evaluaties van de werking van de Kunstcel

uit 2013, de diverse veldbeschrijvende artikels van het Kunstenpunt, en de documenten rond het eerdere voorstel van decreetswijziging uit voorjaar 2014. Dit zal tot een contextbeschrijving leiden voor de bestektekst van de externe doorlichting. Dit is nog niet eerder kunnen gebeuren omdat er tot nu toe veel energie gegaan is naar de Pilootprojecten en de overheveling van de Kunstcel naar het Departement Cultuur Jeugd Sport en Media. Begin mei zal ik de aanbesteding voor de doorlichting aan het experten- en onderzoeksveld communiceren. Eind dit jaar verwacht ik de resultaten ervan. Ondertussen zal ik met de werkgroepen de voorbereiding starten van zowel de langetermijnvisie als enkele concretere acties daarin, zoals een informerende website. Eenmaal de resultaten van de doorlichting en de opties voor mogelijke aanpassing bekend zijn kunnen we volgend jaar werk maken van een aangepast decreet, kaderend in de ondertussen voorbereide en gedragen langetermijnvisie.

3. Wat financiering betreft zijn er naast het percentagedecreet projectsubsidiemogelijkheden binnen het Kunstendecreet, maar, en dat hebben de Pilootprojecten bijvoorbeeld aangetoond, ook lokale overheden kunnen initiatief nemen om middelen voor kunst in opdracht te poolen vanuit diverse diensten. Wat betreft dienstverlening is de Kunstcel nog steeds, ook na overheveling naar het Departement Cultuur, het eerste loket voor opdrachtgevers voor informatie of een oriënterend gesprek. Daarnaast biedt het Kunstenpunt een informerende website met een onderdeel rond kunst in publieke ruimte, en een databank van kunstenaars en curatoren die voor dit soort projecten kunnen aangesproken worden.
4. Met het voornemen om de kennisdeling en dienstverlening te centraliseren wil ik ingaan op een centrale aanbeveling uit het onderzoeksrapport 'Kansen voor kunst in publieke ruimte' uit 2010. Dat rapport bevatte een uitvoerige mapping van de praktijk rond kunst in publieke ruimte in Vlaanderen. De conclusie was dat er al veel bestaat, maar dat de initiatieven verspreid zitten en niet op elkaar aangesloten zijn. De kennis wordt niet uitgewisseld. Dus stelden de onderzoekers voor om een platform te ontwikkelen dat informatie verzamelt en kennisdeling zou toelaten. Ik denk dat dat effectief een grote meerwaarde zou zijn.

Ik zie zo'n Platform enerzijds als een netwerk dat de wereld van opdrachtgevers, het kunstenveld en de publieke ruimte met mekaar verbindt, en anderzijds als een publieke up-to-date website waarop we praktijkkennis en opportuniteiten kunnen delen, in de eerste plaats over de praktijk binnen Vlaanderen, maar uiteraard in verbinding met internationale actoren.

Ik wil dit realiseren in een aantal fasen. In een eerste fase zullen we focussen op informatieverzameling, documentatie, in kaart brengen van wat bestaat en synthetiseren van praktijkkennis. De aangehaalde werkgroepen zullen hierin een belangrijke rol spelen en uiteraard zullen ook de doorlichting van het decreet én de ontwikkelingen binnen de Pilootprojecten hier informatie voor aandragen. De Kunstcel wordt het coördinatiecentrum, in nauwe samenwerking met partners binnen en buiten de overheid. 2016 is dus het jaar van de voorbereiding.

2017, de tweede fase, wordt dan het jaar van synthese en vernieuwing: ik zal een langetermijnvisie voorbereiden, met een vernieuwd kader, doelstellingen en acties. De werkgroepen zullen ondertussen de basis gelegd hebben van een netwerk waarop steeds meer geïnteresseerden kunnen aansluiten. De werkzaamheden van de werkgroepen kunnen ook leiden tot het uitwerken van workshops en opleidingen en de uitbouw van een specifieke dienstverlening. De werking van de Kunstcel zal ook herzien worden, en binnen dit kader een nieuwe rol opnemen. Het lijkt me wenselijk dat de Kunstcel in de mate van het mogelijke opdrachtgevers van of gerelateerd aan de Vlaamse overheid blijft oriënteren en adviseren bij het opzetten van kunstopdrachten, maar voor andere vragen is het denkbaar dat we in de toekomst

meer zullen doorverwijzen naar andere experts die hier professioneel mee bezig zijn. Ook hiervoor is zo'n Platform tenslotte bedoeld: dat iedereen gemakkelijker de weg vindt naar de juiste informatie en professionele begeleiding.

2018, de laatste fase, zal in het teken staan van uitvoering en communicatie van de langertermijnvisie.

5. De overheveling van de Kunstcel naar het departement Cultuur opent een aantal nieuwe perspectieven en versterkt de kansen op interne en externe verknoping. Het werk dat de Kunstcel de voorbije 16 jaar realiseerde, vormt een uitstekende basis om zowel op beleidsvlak als op vlak van dienstverlening en kennisontwikkeling op verder te bouwen en vanuit Cultuur een nieuw kader te ontwikkelen voor deze jonge materie.

Vanuit het departement CJSM wordt de werking van de nieuwe Kunstcel zo uitgebouwd zodat ze zowel de brugfunctie kan vormen naar de verschillende aspecten van het kunstenbeleid en de eigen organisatiestructuur (Kunsten, Erfgoed, Culturele Infrastructuur, Socio-Cultureel werk) als naar de andere beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid en de lokale overheden.

Als coördinator van het te ontwikkelen Platform voor kunst in opdracht/kunst in de publieke ruimte wordt met de nieuwe Kunstcel gewerkt aan de uitbouw van een professioneel netwerk en ingezet op het verbinden en zichtbaar maken van alle informatie, kennis, expertise en dienstverlening omtrent deze materie.

Binnen het Departement zie ik de volgende kansen op versterkte samenwerking: met de afdeling Kunsten kan afstemming rond het kunstenbeleid gebeuren, met het team Collectiebeheer van de afdeling Erfgoed kan het beheer en de monitoring van kunstopdrachten worden afgestemd op een breder Collectieverhaal, de ervaring van het FOCI van de stafdienst Infrastructuur bij de uitvoering van kunstopdrachten in culturele infrastructuur kan worden verdiept, enzovoort.

Uiteraard blijft ook de samenwerking met het team Vlaams Bouwmeester belangrijk, aangezien een aantal instrumenten zoals de Open Oproep specifieke kansen bieden voor kunstopdrachten. Daarvoor zullen we een vorm van protocol afspreken.

De positie vanuit het Departement zal het in de toekomst duidelijker maken voor alle betrokkenen en potentieel geïnteresseerden, zowel binnen als buiten de overheid, dat Kunst in opdracht een onderdeel is van het Cultuurbeleid. Het is daarbij mijn overtuiging dat de Kunstcel, ook al is ze een deel van het Departement CJSM, wel een transversale positie moet behouden zodat ze voor alle diensten van de Vlaamse overheid aanspreekbaar is. Als coördinator van het Platform zal de Kunstcel sowieso een breed vertakt netwerk uitbouwen binnen en buiten de overheid, en zal deze transversaliteit vanzelf blijken.